

AKCENTI: Predavanje Bobana Batrićevića na cetinjskom Fakultetu za crnogorski jezik i književnost

Podgorička skupština bila je sahrana Crne Gore

Kako se završilo povjeravanje sudbine Crne Gore u ruke Srbiji, vidjelo se 1. decembra 1918. godine. Posljedice Podgoričke skupštine i Prvodecembarskog akta reflektuju se i danas – kazao je Batrićević

CETINJE - Podgorička skupština i Prvodecembarski akt faktički su sahranili Crnu Goru i njen individualitet. Riječ je o događajima koji su umnogome odredili dalju sudbinu Crne Gore, naročito u međuratnom periodu, a posljedice tih akata iz 1918. reflektuju se i danas – kazao je istoričar Boban Batrićević tokom predavanja na temu „Kraj Crne Gore 1918. - Podgorička skupština i Prvodecembarski akt“, juče na Fakultetu za crnogorski jezik i književnost na Cetinju.

Prema njegovim riječima, ukoliko bi se napravila istorijska paralela, vidimo da su podjele na zelenaše i bjelaše koje su se začele tada, u Crnoj Gori aktuelne i danas.

-Postavlja se suštinsko pitanje ko ne želi da kaže da je Podgorička skupština bila nelegalna i nelegitimna. Svi historiografski faktori govore da je to bila velika istorijska nepravda nanešena Crnoj Gori, jer su tim aktom dezavuisane njene in-

Žrtva nebrige velikih sila

-Poslije Prvog svjetskog rata velike sile, bilo da je riječ o saveznicama, ili njihovim protivnicama, nijesu imale vremena da se bave pojedinačnom sudbinom Crne Gore u trenucima kada se prekrajala mapa Evrope. Zato je njena sudbina prepuštena Srbiji, kao većoj i vojno jačoj državi. Kako se završilo to povjeravanje sudbine Crne Gore Srbiji u ruke, vidjelo se 1. decembra 1918. godine – istakao je Batrićević.

stitucije sistema, potpuno je zaobiđen Ustav i njeno ustavno uređenje i ad hok su zakoni jedne druge države postali zvanični. Dakle, Crna Gora nije ujedinjena sa Srbijom, nego je prisajedinjena Srbiji – kazao je Batrićević.

Za i protiv

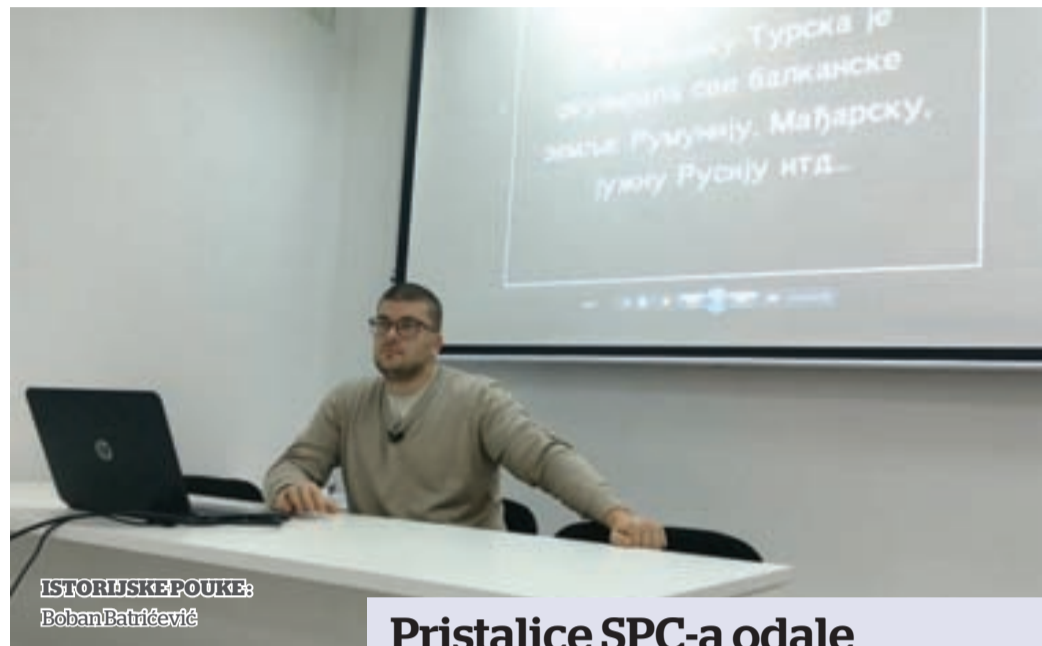
On je saglasan sa zagovornicima teze da je Podgorička skupština bila nelegitimna i nelegalna, ali vjeruje da se ne može sa sigurnošću tvrditi da crnogorski narod po okončanju Prvog svjetskog rata nije bio za ujedinjenje.

-Narod u Crnoj Gori, prema historiografskim podacima, bio je za ujedinjenje sa Srbijom, jer je takva bila klima. To su go-

dine kada se završava proces objedinjavanja Južnih Slovena, započeo još u 19. vijeku. Ali samo pitanje tog ujedinjavanja nije bilo takvo kakvim ga predstavljaju zagovornici Pogoričke skupštine. Raspoloženja za jedinstvo jeste bilo, ali na ravnopravnoj osnovi, što će kasnije potvrditi i protivnici prisajedinjenja Crne Gore Srbiji – pojašnjava Batrićević.

Nepravda

Odgovarajući na pitanje kako je Crna Gora „nestala“ za pet dana, koliko je trajala Podgorička skupština, i šta je sve izgubila Prvodecembarskim aktom, Batrićević je podsjetio da je, osim imena, Crna Gora izgubila svoj individualitet,

ISTORIJSKE POUKE: Boban Batrićević

Pristalice SPC-a odale crnogorske ustanike

Batrićević je komentarisao i ulogu crkve u dešavanjima vezanih za Podgoričku skupštinu i Božićni ustank koji su pokrenuli protivnici prisajedinjenja Crne Gore Srbiji.

-Što se tiče same crkve, najbolje o njenoj ulozi u tim dešavanjima govori činjenica da su pristalice Srpske pravoslavne crkve, u trenutku izbijanja Božićnog ustanka, dostavile dokumenta šefu jadranskih trupa i obavijestile ga da se sprema ustanak u Crnoj Gori. Crkva je, dakle, odigrala veliku ulogu u tom činu, a Crna Gora je 1920. izgubila potpuno i svoju crkvu.

nosti ispravljena – rekao je Batrićević, dodajući da komunizam ipak nije uspio da ispravi sve nepravde koje su Podgorička skupština i Prvo-

decembarski akt nanijeli Crnoj Gori. Među neispravljenim nepravdama, kako je rekao, bilo je i pravo na crnogorski jezik. **J. ĐUKANOVIĆ**

RIJEČ VIŠE: Koncerti Crnogorskog simfonijskog orkestra u Podgorici i Tivtu

Nastupe Crnogorskog simfonijskog orkestra u novembru obilježile su tri premijere, kao i nekoliko repriznih izvođenja. Na koncertu održanom preksinoć u CNP-u, pod upravom istaknutog makedonskog dirigenta Borjana Caneva, izvedena je uvertira iz Mocartove „Figarove ženidbe“, Rodrigov „Aranhuez“ koji je u transkripciji za harfu tumačila Katarina Sederkenjij (Austrija) prvi put Hajdnova „Simfonija 102“.

Aranhuez

Koncert je otvoren uvertirom čiji je satirični ton izvedbe anticipirao karakter Mocartove opere. Odlično međusobno razumijevanje i lakoća saradnje CSO i maestra Caneva, koji treći put gostuje kod nas, ogleдалa se kroz poletnost, svježinu i snaguzvedbe.

Usljedio je „Aranhuez“, ovog puta u verziji za harfu, na kojoj je svirala maestralna Katarina Sederkenjij. Izuzetno izvođačko umijeće bilo je očito kroz izrazito agilnu tehniku, sjajnu artikulaciju i veliku dinamičku skalu kojom je, zajedno sa orkestrom i dirigentom, slikala predjele i atmosferu koncerta. Njena izvođačka imaginacija svjedočila je o širokom doživljajnom rasponu, koji su kroz raznovrsnost zvučnih nivoa i živopisnost koloritaispratili članovi orkestra. Suvereno vladanje instrumentom i vješta razmjera između zvučnih nivoa melodije i pratnje, koji su posebno bili istaknuti na bisu, stvarali su utisak istovremenog zvučanja

Tri premijere obilježile nastupe u novembru

UBJEDLJIVO: Borjan Canev na sceni CNP-a

više instrumenata, pa je publika u CNP-u u potpunosti bila osvojena.

Hajdn

„Simfonija 102“ pripada nizu „londonskih“, najzreljih ostvarenja koje je Hajdn napisao inspirisan ovim gradom. Pod vođstvom maestra Caneva, iznesena je karakterno izdiferencirana i stilski dotjerana izvedba.

Kroz meditativnost Adada, stabilnu pulsaciju i gracioznost Menueta, i toplu boju i energiju spoljašnjih stavova, transparentno je predstavljena klasicistička estetika. Uz dosta dobro sprovedene interpretativne finise, slušali smo jednu vitalnu interpretaciju koja je

ostvarila odličnu komunikaciju sa publikom.

Osim repriza Bramsove „Prve“ i Šubertove „Nedovršene simfonije“, 17. i 18. novembra u tivatskom Centru za kulturu i CNP-u pod vođstvom Grigori-ja Kraska, premijerno su izvedene „Gusle“ Nine Perović i Štrausova simfonijska poema „Til Ojlenšpigl“.

Nedovršena

U brojnim interpretacijama Štrausovog djela često se može čuti pokretljiviji i energičniji odnos prema muzičkom sadržaju. Međutim, nešto sporiji tempo i intimniji ton izvedbe CSO-a ukazivali su na to da je maestro Krasko želio da postigne jedno introvertnije tuma-

čenje simfonije. Ovaj izuzetno lucidan i interesantan pristup uočen je ponajprije u dionicama dubokih gudača, čiji taman zvuk kao da je dolazio iz sjenke. Elegični solo partovi, stabilna pratnja koja je u pojedinim segmentima navodila na stanje iluzornosti, kao i standardno pouzdana dramaturška slika, ukazivali su na viziju numinoznosti i osjećaj tjeskobe čovjeka suočenog sa nepojmljivim.

Gusle

„Gusle“ Nine Perović nastale su u Austriji 2011. godine i originalno su pisane za gudački kvartet. Djelo upućuje na inspirisanost mlade autorke, koja želi da jednostavno uobičajen način zvuk gusala unese u okvir gudačkog orkestra. Kompozicija se sastoji od kontrastnih blokova u kojima se kroz upotrebu mikrotonalnosti i karakterističnih mel-ritmčkih obrazaca tretira folklor. Autorka daje slobodu izvođaču i dirigentu da procijene u kojoj će se mjeri oponašanje gusala i mikrotonalnost koristiti, pa se s tim u vezi sve prethodne interpretacije prilično razlikuju. Djelo sadrži i karakterističan Vc solo part koji ima za cilj da doslovno imitira zvuk gusala. Do sada su šestorica violončelista izvodila ovaj solo, ali interpretacija

Dmitrija Prokofjeva, novogvođe violončela, bez svake sumnje bila je najuvjerljivija, jer se kroz slušanje nametao utisak odličnog razumijevanja našeg folklor. Saradnja Nine Perović, maestra Kraska i CSO rezultirala je izuzetnim kvalitetom interpretacije djela koje je u potpunosti spoznato. U pogledu sadržaja, forme i tretmana folklor, njen dosta kompleksniji „Ritus“, kao i ništa manje efektne „Gusle“, bile su nova iskustvena stranica mikrotonalnosti koju je naš orkestar jako spretno i na dosljedan način predstavio publici.

Ojlenšpigl

Štrausov „Til Ojlenšpigl“, zbog svoje kompleksne teksture, zahtijevane virtuoznosti i mnoštva orkestarskih boja, predstavlja veliki izazov i težak zadatak za bilo koji orkestar. Ipak, našim simfoničarima bio je to zadatak koji suizuzetno uspješno riješili. Predvođen maestrom Kraskom, orkestar je iznio bravuroznu interpretaciju koja je konstantno održavala uzbuđljiv impuls. Složena ritmičko-metrička slika u izvedbi bila je precizna, a palesta tonkih boja prepuna i vješto sprovedena. Svi nastupi solista i orkestarskih grupa pouzdano su odlikavali neobuzdanu prirodu glavnog junaka, a kompletna narativna putanja djela lakoćom je ispraćena. Članovi orkestra pokazali su hitrost i pribranost kod naglih i čestih teksturnih preokreta, pa se na kraju izvođenja moglo samo zaključiti da je, pored finih instrumentalnih detalja i elegantnih segmenata, interpretacija ovog djela bila hrabro direktna i eksplicitna. **Vanja VURČEVIĆ**

„Revizor“ na Velikoj sceni CNP-a

Predstava „Revizor“ N.V. Gogolja, u režiji Veljka Mićunovića, biće izvedena večeras na Velikoj sceni Crnogorskog narodnog pozorišta u 20 sati. U predstavi igraju Srđan Grahovac, Branimir Popović, Žaklina Oštir, Branka Stanić, Simo Trebešanin, Dejan Ivanić, Danilo Čelebić, Mišo Obradović, Slobodan Marunović i Gojko Burzanović.

Adaptaciju i dramaturgiju potpisuje Žanina Mirčevska, kostimografiju Jelena Stokuća, scenografiju Darko Nedeljković, koreografiju Tamara Vujošević - Mandić, izbor muzike Veljko Mićunović. **R.K.**